

Sygn. akt V KK 215/22

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 19 października 2022 r.,
w sprawie **A. K.**,
z wniosku prokuratora o umorzenie postępowania i zastosowanie środka
zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym,
kasacji wniesionej przez obrońcę A. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Elblągu
z dnia 13 lipca 2021 r., sygn. akt VI Kz 249/21,
utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Elblągu
z dnia 24 maja 2021 r., sygn. akt VIII K 322/21
o umorzeniu postępowania i umieszczeniu A. K. w zakładzie psychiatrycznym,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć A. K. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 24 maja 2021 r., sygn. VIII K 322/21, A. K. został uznany za winnego tego, że w okresie od sierpnia 2014 r. do 6 października 2020 r. w miejscowości R., gm. [...] znęcał się psychicznie nad swoją żoną C. K. w ten sposób, że będąc trzeźwym, jak i pod wpływem alkoholu, wszczynał awantury domowe, podczas których wyzywał pokrzywdzoną słowami wulgarnymi, zakłócał jej spoczynek nocny, poniżał ją i wielokrotnie groził pokrzywdzonej pozbawieniem życia i uszkodzeniem ciała często trzymając w ręce

nóż kuchenny, groził popełnieniem samobójstwa wybudzając w zagrożonej obawę że groźby te zostaną spełnione, pomawiał pokrzywdzoną o zdrady, śledził ją i kontrolował, a nadto znęcał się fizycznie poprzez uderzanie jej otwartą dłoń w twarz, szarpał za włosy, ręce i ubranie, popychał z taką siłą, że upadała na podłogę, a następnie kopał ją obutymi nogami po całym ciele, przy czym w czasie zarzucanego mu czynu miał całkowicie zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia tego czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Zachowanie to zostało zakwalifikowane z art. 207 § 1 kk, a na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. postępowanie w tym zakresie umorzono; na podstawie art. 93a § 1 pkt 4 k.k., art. 93b § 1, 3 i 5 k.k., art. 93c pkt 1 k.k., art. 93g § 1 k.k. orzeczono o umieszczeniu A.K. w zakładzie psychiatrycznym.

Na skutek rozpoznania zażalenia, wniesionego przez obrońcę podejrzanego, postanowieniem z dnia 13 lipca 2021 r., sygn. VI Kz 249/21, Sąd Okręgowy w Elblągu utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Od tego orzeczenia kasację złożył obrońca A. K., który zarzucił rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść postanowienia, tj. obrazę następujących przepisów:

1. art. 433 § 2 k.p.k., art. 458 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k., art. 94 § 1 k.p.k. i art. 98 § 1 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej poprzez nienależyte odniesienie się przez sąd *ad quem* do zarzutów zażalenia i braku należytego ich rozważenia, które dotyczyły dowolnej, niepełnej, wybiórczej i sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego oraz logiki oceny dowodów i ograniczenie się do lakonicznego stwierdzenia w uzasadnieniu postanowienia, iż sąd *a quo* wskazał dla czego poszczególnym dowodom odmówił waloru wiarygodności, bez rzetelnego odniesienia się do treści podnoszonych zarzutów i ich uzasadnienia, dotyczących oceny dowodów i wynikających z nich okoliczności stanowiących podstawy zastosowania przepisu art. 93b § 1 w zw. z art. 115 § 2 k.k. i art. art. 93g § 1 k.k. i przez to braku rzetelnej oceny dowodów i ich weryfikacji dokonanej przez sąd pierwszej instancji w zaskarżonym zażaleniu zakresie,
2. przepisów prawa materialnego, tj. art. 93b § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 2 k.k. poprzez orzeczenie najbardziej dolegliwego środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym w sytuacji, gdy zarzucany A. K. czyn

nie stanowi czynu o znacznej społecznej szkodliwości i nieuwzględnienie wszystkich faktorów, opisanych w normie art. 115 § 2 k.k., w szczególności postaci zamiaru, motywacji A. K., rodzaju naruszonych reguł ostrożności i stopnia ich naruszenia oraz wagi naruszonych przez sprawcę obowiązków, a także wywiedzenie znacznego stopnia szkodliwości społecznej przypisanego A. K. czynu wyłącznie ze sposobu i okoliczności jego popełnienia,

3. przepisów prawa materialnego, tj. art. 93g par. 1 k.k. poprzez orzeczenie najbardziej dolegliwego środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym w sytuacji, w której ze zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego wynika, iż nie zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez A. K. ponownie czynu zabronionego o znacznej szkodliwości społecznej.

Podnosząc powyższe zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu, ewentualnie uchylenie obu postanowień i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. Podobne stanowisko wyraził pełnomocnik pokrzywdzonej C. K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Słusznie podnieśli udzielający pisemnych odpowiedzi na kasację, że w sprawie niniejszej nie wystąpiły uchybienia natury kasacyjnej, tj. bezwzględna przyczyna odwoławcza lub inne naruszenie prawa o zbliżonej randze (art. 523 § 1 k.p.k.). Stąd też kasacja została uznana za oczywiście bezzasadną i rozpoznana w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Wprawdzie autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia podniósł obrazę art. 433 § 2 i 457 § 3 k.p.k., jednakże zarzuty te ocenić należało jedynie jako pozorne, służące formalnej adaptacji do wymogów kasacyjnych. Niewątpliwie bowiem naruszenie określonych w powyższych przepisach standardów kontroli instancyjnej zaliczane jest do rażącej i mogącej mieć istotny wpływ na treść wyroku obrazy prawa procesowego. Jednakże dla jej wykazania niewystarczające jest samo twierdzenie, że kontrola była jednostronna czy wybiórcza, lecz konieczne jest przedstawienie materii, która pozostała poza atencją sądu *ad quem* lub też

podlegała ocenie pozbawionej ochrony gwarantowanej treścią art. 7 k.p.k. Wskazać należy w niniejszej sprawie na specyficzne uwarunkowania, do których odniósł się na wstępie swoich rozważań sąd drugiej instancji. Analizując kolejno zarzuty środka odwoławczego zwrócił uwagę na wytyczony zakres zaskarżenia (dotyczył jedynie tej części postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu, w której rozstrzygnięto o umieszczeniu skazanego w zakładzie psychiatrycznym - pkt II). Mimo powyższego nie pozostawił poza polem rozważań kwestii dopuszczenia się przez A. K. zarzucanemu mu czynu i podstawy dowodowej wiążących się z tym ustaleń. Wskazał na komplet dowodów wnikliwe ocenionych już przez sąd pierwszej instancji i przekonujących, że znęcanie się podejrzanego nad żoną było niewątpliwym faktem. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, by w powyższej części doszło do kwalifikowanego naruszenia standardów kontroli instancyjnej, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k. Zostały one również dochowane w pozostałym zakresie, w którym poczyniono uwagi odnoszące się do stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego A. K. występkowi jak również prognozy jego postawy na przyszłość. Jako wysoce trafne ocenić należało w tym kontekście spostrzeżenie zawarte w odpowiedziach na kasację, sprowadzające się do twierdzenia, że postępowanie kasacyjne nie stanowi forum do powtórnej weryfikacji ustaleń faktycznych. Jego przedmiot jest istotnie ograniczony w stosunku do zwykłego środka zaskarżenia i sprowadza się do kontroli naruszeń prawa istotnej wagi, których wystąpienie wywołuje nieakceptowalne skutki z punktu widzenia rzetelnego procesu. Zarzuty kontestujące ocenę powyższych kwestii w dalekim stopniu poza kognicję sądu kasacyjnego wykraczały, ukierunkowując w istocie kontrolę kasacyjną na badanie aspektów, które na tym etapie postępowania pozostają niewzruszalne. Wprawdzie nie można zaprzeczyć trafności ogólnych uwag sprowadzających się do wytycznych w jaki sposób badać należy stopień społecznej szkodliwości konkretnego zachowania, to jednak zauważyć trzeba, że w żaden sposób nie przekładają się one na zasadność twierdzenia, by tym wytycznym (art. 115 § 1 k.k.) uchybiono. Sam zaś fakt, że dokonano ich oceny odmiennej, aniżeli prezentowana przez skarżącego, nie stanowi podstawy kasacyjnej i nie uzasadnia żadnego zarzutu, nawet niedopuszczalnego na tym etapie postępowania błędu w ustaleniach faktycznych. Analogicznie sytuacja przedstawia się w przypadku

badania stopnia prawdopodobieństwa popełnienia przez podejrzanego ponownie czynu zabronionego, w zakresie którego sądy wywiązały się ze swej roli, czego dowodzą pisemne motywy wydanych postanowień. Twierdzenie skarżącego, że analiza przeprowadzona na tym gruncie razi niekompletnością, gdyż nie objęto nią innych aspektów, aniżeli treść opinii, było chybione. Jak wynika z rozważań sądu meriti oraz uwag zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, podstawę tych ustaleń stanowiły nie tylko przedmiotowe opinie, lecz również dokumentacja procedury Niebieskiej Karty, zeznania pokrzywdzonej i świadków, dokumentacja z interwencji i historii choroby podejrzanego. Dopiero więc ogół tych dowodów stanowił asumpt do uznania, że postawa A. K. nie rokuje pozytywnie i jedynym środkiem mogącym zapobiec powtórzeniu się tego rodzaju zachowań jest detencja. Ustalenia powyższe, choć nieadekwatnie kasacyjnie traktowane jako obraza prawa materialnego, poczynione bez obrazy art. 7 k.p.k., pozostają obecnie poza zakresem ingerencji Sądu Najwyższego.

Kierując się powyższą argumentacją, uznano kasację za oczywiście bezzasadną i oddalono na posiedzeniu bez udziału stron, co implikowało orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego w oparciu o treść art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[as]